

Voorjaarsfenologie 2012

Ellen de Bruin

FOTO: JUR HEIJNEN, oud-west, 8-4-2012

De Bonte Vliegenvanger werd tweemaal in een achtertuin waargenomen

Dit artikel beschrijft de vroegste voorjaarswaarnemingen uit 2012. Voor de berekening en de methode van gemiddelde vroegste datum en bandbreedte verwijs ik naar het artikel Voorjaarsfenologie 2003 in De Gierzwaluw jg. 41 (4) p. 27-38. De uitleg is ook te vinden op de website van de VWGA (kijk op vogelsamsterdam.nl/voorjaarsfenologie). Op de site is ook de zgn. overall fenologielijst te vinden, waarin van de geselecteerde soorten de eerste en tweede vroegste datum aller tijden wordt genoemd.

De meeste voorjaarswaarnemingen van 2012 zijn verkregen via waarneming.nl en het Amsterdams VogelNet. De gegevens staan vermeld in de tabel. De berekende waarden ontving ik van Jan van Blanken, waarvoor dank.

Conclusie Van de soorten, waarvan een bandbreedte bekend is, arriveerden er in 2012 veertien vroeg: Kluut, Grutto, Groenpootruiter, Visdief, Boerenzwaluw, Zwarte Roodstaart, Spotvogel, Kleine Karekiet, Rietzanger, Braamsluiper, Grasmus, Zwartkop, Bonte Vliegenvanger en Wielewaal.

Er arriveerde geen enkele soort laat. Vroeg of laat wil zeggen dat de eerste waarnemingsdatum in 2012 buiten de bandbreedte (berekend tot en met 2011) valt.

In 2012 werd geen enkele eerste datum verbeterd. Alleen van Boerenzwaluw werd de tweede vroegste datum verbeterd (14 maart).

Van Zwarte Roodstaart, Tjiftjaf en Zwartkop worden alleen zangwaarnemingen meegenomen.

Van Fluiter en Grote Karekiet zijn geen tweede waarneming bekend.

Hieronder worden enkele soorten nader besproken.

soort	periode berekening gemiddelde en bandbreedte (n =)	gemiddelde	bandbreedte	1 ^e en 2 ^e datum 2012	locatie	waarnemer(s)
Zomertaling	1960-2011 (51)	21-3	7/3-4/4	16-3	Vijfhoek	VH
				18-3	Landje van Geijssel	EdB,ED,WS
Purperreiger				6-4	Vijfhoek	VH
				10-4	Aetsveldsche Polder	FDe
Lepelaar	1962-2011 (46)	7-3	8/2-3/4	26-2	Polder IJdoorn	AB
				28-2	Bovenkerkerpolder	FS,MdV
Boomvalk	1960-2011 (52)	13-4	29/3-28/4	24-4	Amstelveen	AL
				25-4	Ouderkerkerplas	FD
Kluut	1965-2011 (46)	16-3	24/2-5/4	6-2	Het IJ	HvD
				13-3	Kinseldam	AB,WS
Kleine Plevier	1959-2011 (48)	31-3	12/3-19/4	21-3	Eendrechtpolder-De Kluut II	JvB
				23-3	Landje van Geijssel	WS,RS
Bontbekplevier	1972-2011 (39)	3-3	20/2-14/3	26-2	IJperveld	JvdWi
				2-3	Landje van Geijssel	EdB,FD,RS,WS
Kemphaan				8-1	Polder Opperwoud	IA
				8-1	Polder de Peereboom	MS
Grutto	1959-2011 (53)	20-2	7/2-5/3	9-1	Kinseldam	ED
				23-1	Landje van Geijssel	GvD,JvdB
Groenpootruiter	1965-2011 (45)	11-4	26/3-27/4	31-1	H&B Polder	EV
				21-3	Kinsel	HD
Visdief	1957-2011 (55)	9-4	1/4-17/4	8-4	Landje van Geijssel	LW
				22-3	IJburg	LvdV
Zwarte Stern	1962-2011 (46)	27-4	16/4-8/5	6-4	Uitdammerdijk	JA
				6-5	Aalsmeer-Oosteinderweg	CK
Zomertortel	1959-2011 (52)	2-5	23/4-11/5	6-5	Nieuwe Diep-Nesciobrug	AP
				17-5	Fort Botshol	JvdS
Koekoek	1957-2011 (55)	21-4	13/4-29/4	30-4	Amsterdamse Bos	MD
				18-5	Diemerpark	SvB
Gierzwaluw	1958-2011 (54)	19-4	12/4-26/4	15-4	Middelpolder	AG
				16-4	Science Park	FR
				12-4	Lijnderbrug	JvB
				12-4	Diemerpark	RB
				12-4	Indische Buurt	MM
				14-4	Vijfhoek	ED
Oeverzwaluw	1960-2011 (47)	12-4	29/3-26/4	14-4	Flevopark	MM
				2-4	Muiden-Pieren	EdB,RivD
Boerenzwaluw	1955-2011 (56)	31-3	24/3-7/4	2-4	OBIP-Noord	PT
				4-4	Landje van Geijssel	AL
Huiszwaluw	1959-2011 (53)	18-4	5/4-1/5	14-3	Waterland-De Munt	AK
				18-3	IJburg	RB
Gele Kwikstaart	1957-2011 (53)	31-3	18/3-13/4	11-4	Schinkelbos	RR
				14-4	Landje van Geijssel	TN,RS
Nachtegaal	1957-2011 (55)	16-4	11/4-21/4	14-4	Bloemendalergouw	BK
				5-4	OBIP-Noord	PT
				5-4	H&B Polder	FvG
				5-4	Amstel	FvG
				9-4	Kinsel	MH
				13-4	Geuzenbos	CBr
				14-4	Brettenzone	PM,PT

soort	periode berekening gemiddelde en bandbreedte (n =)	gemiddelde	bandbreedte	1 ^e en 2 ^e datum 2012	locatie	waarnemer(s)
Blauwborst	1982-2011 (30)	23-3	14/3-1/4	14-3	Diemerpark	FV
				20-3	Baanackerspark	RV
Zwarte Roodstaart	1962-2011 (49)	25-3	8/3-11/4	27-2	Amsterdam-Centrum	Eve
				17-3	IJburg	RB
Gekraagde Roodstaart	1958-2011 (53)	16-4	4/4-28/4	12-4	Jaagpadbos	JvB
				21-4	Vijfhoek	BR
Paapje	1965-2011 (40)	29-4	18/4-10/5	30-4	Middelpolder	FD
				4-5	Ilperveld	ND
Tapuit	1963-2011 (48)	9-4	27/3-22/4	7-4	Schiphol	EdB,RivD
				8-4	Schinkelbos	TvL
				8-4	Varkensland	FvG,RV
Sprinkhaanzanger	1963-2011 (44)	16-4	5/4-27/4	14-4	Brettenzone	PT
				15-4	IJburg	AB
Snor	1957-2011 (48)	14-4	6/4-22/4	6-4	Eendrachtspolder-de Kluut II	TvD
				9-4	Vijfhoek-Haven Ballast	NH
Spotvogel	1957-2011 (55)	7-5	1/5-13/5	29-4	Science Park	AP
				1-5	Aetsveldsche Polder	RBe
Bosrietzanger	1957-2011 (54)	4-5	24/4-14/5	2-5	De Nieuwe Bullewijk	HM
				9-5	Vijfhoek	HG
Grote Karekiet				19-5	Golfclub Olympus	AB,WS
Kleine Karekiet	1957-2011 (55)	25-4	15/4-5/5	8-4	Vijfhoek	WS,FV
				21-4	Diemerpark	RB,ED
Rietzanger	1957-2011 (55)	9-4	29/3-20/4	26-3	Waterland-Kinselbaai	FvG
				29-3	Brettenzone	PT
Braamsluiper	1957-2011 (55)	20-4	13/4-27/4	12-4	Osdorperweg	JvB
				16-4	Lutkemeerpolder	PT
Grasmus	1957-2011 (55)	21-4	14/4-28/4	12-4	Oude Haagseweg	JvB
				13-4	Diemerpark	RBo
Tuinfluit	1957-2011 (55)	20-4	14/4-26/4	16-4	Brettenzone	PT
				22-4	Oeverlanden Noord	TN
Zwartkop	1960-2011 (52)	3-4	23/3-14/4	2-3	Westpoort	PT
				7-3	Oud-West	M&A
Fluiter	1959-2011 (46)	1-5	23/4-9/5	1-5	Westgaarde	JvB
Tijftjaf	1960-2011 (52)	7-3	23/2-19/3	28-2	Amsterdam-Zuidoost	RBe
				11-3	Vijfhoek	EdB,ED,RivD
				11-3	Bergwijkpark	RS
Fitit	1957-2011 (55)	26-3	18/3-3/4	21-3	Schinkelbos	CK
				21-3	Diemen-Vijfhoek	GvD,BKn
				21-3	Oeverlanden Koenenkade	JvdB
				23-3	Diemerpark	GvD,FvG
Grauwe Vliegenvanger	1958-2011 (53)	4-5	24/4-14/5	30-4	Botshol-Grote Wije	JvdW
				11-5	Broek in Waterland	FvG
Bonte Vliegenvanger	1961-2011 (48)	27-4	18/4-6/5	10-4	Amsterdam-Centrum	MS
				28-4	Oud-West	JH
Buidelmees				6-5	Diemerpark	RvD
				11-7	Flevopark	TvdM
Wielewaal	1957-2011 (52)	11-5	1/5-21/5	30-4	Diemen Vijfhoek	HB,ER,PdR
				19-5	Amsterdamse Bos	FW

Grutto De eerste echte Grutto - met foto - in 2012 is van 31 januari. Al op 23 januari werden de eerste Grutto's gezien op het Landje van Geijssel, maar dit betrof zeer waarschijnlijk IJslandse Grutto's. Opvallend was dat na de laatste dag van januari, na een strenge vorstperiode, de eerste Grutto's pas weer werden gezien op 16 februari.

Boerenwaluw Op 15 maart meldde Frank Visbeen op het Amsterdams VogelNet dat Ab Kalkman de dag ervoor één exemplaar van deze voorjaarsbode waarnam bij De Munt in Waterland-Oost.

Grote Karekiet Naast de vele waarnemingen op de golfbaan van Abcoude werd op 15 juni een Grote Karekiet gehoord in het aangrenzende gebied De Hoge Dijk. Aangenomen wordt dat dit om hetzelfde individu ging.

Kleine Karekiet Van deze soort is de vroegste tweede voorjaarsdatum in de regio geëvenaard: 8 april, en wel op de Vijfhoek.

Bonte Vliegenvanger Van de Bonte Vliegenvanger is de vroegste tweede datum in de regio geëvenaard: 10 april. De vogel was kort ter plaatse in een binnentuin aan de Haarlemmerstraat (Centrum). Ook de tweede waarneming in 2012 was op een opvallende plek: een tuin in de Bel-lamydwarstraat (Oud-West).

Van drie eerdere jaren zijn de eerste waarnemingen vervangen door nog vroegere. Het gaat om drie waarnemingen van Jan Beijer: 28-4-1978 1 m. Vliegenbos, 20-4-1979 1 vr. in de achtertuin van zijn woonhuis in Amsterdam-Noord en 25-4-1991 1 m. Waterland-Oost.

Wielewaal Van deze soort is de vroegste tweede voorjaarsdatum in de regio geëvenaard: 30 april, ook op de Vijfhoek.

Gebruikte afkortingen

AB	Alex Buhr	FW	Frank Warendorf	MS	Marten Schmitz
AG	Axel Groenveld	GvD	Guus van Duin	ND	Nico Dekker
AK	Ab Kalkman	HB	Han Buckx	NH	Nico Hopman
AL	Arnout Linckens	HD	Hylke Draaisma	PdR	Peter de Rouw
AP	Arjan Pieterse	HG	Hans Groot	PM	Paul Marcus
BK	Bart Kooij	HM	Hans Mankor	PT	Paul Tak
BKn	Brian Knott	HvD	Hein van Delft	RB	Rob Baars
BR	Bert Rodenburg	IA	Ivan Appel	RBe	Ron Berkhout
CB	Christiaan Both	JA	Jelle Abma	RBo	Roely Bos
CBr	Chris Braat	JH	Jur Heijnen	RivD	Ricardo van Dijk
CK	Christian Kooij	JvB	Jan van Blanken	RR	Rutger Rotscheid
ED	Edial Dekker	JvdB	Jan van der Ben	RS	Rob Sjouken
EdB	Ellen de Bruin	JvdS	Jan van der Steeg	RV	Rene Vos
ER	Erwin Reinstra	JvdW	John van der Woude	RvD	Ronald van Dijk
EV	Els Velzing	JvdWi	Jan van der Winden	SvB	Simon van Brunschot
Eve	Eric Verlinde	LvdV	Lammert van der Veen	TN	Tello Neckheim
FDe	Frank Derriks	LW	Leon Willems	TvD	Teun van Dijk
FD	Ferry Dutscher	M&A	Martijn & Annette	TvdM	T.S. van der Meer
FR	Frank Roos	MD	Marco Deenik	TvL	Theo van Lent
FS	Fred Scholte	MdV	Martijn de Vries	VH	Vincent Hart
FV	Frank Visbeen	MH	Maarten Hotting	WS	Will Schep
FvG	Frank van Groen	MM	Maarten Mooij		